

Inhoud

Een ambassadeur (s)preekt...!!	9
De beschermwaardigheid van het leven getekend door dementie	11
Van missie naar visie naar praktisch zorgkader	15
RESPECT: een mnemonic-woord	17
Hoe kan met RESPECT gewerkt worden?	19
De mens kan pas goed (ver)zorgen als hij zelf goed verzorgd wordt	22
Leeswijzer	24
■ Verdieping 1: Kwaliteit van leven	26
1. Ruimtelijk ervaren	29
■ Contrastervaring: een geïnstitutionaliseerde en onpersoonlijke omgeving	29
1.1 Een kleiner wordende leefwereld	30
1.2 Habitatusverlies in een ouderenvoorziening	30
1.3 Een gedesorienteerd bestaan	31
1.4 Aandachts- en actiepunten – organisatie	34
Kleinschaligheid: de discussie voorbij	34
Een veilige, aangepaste en herkenbare infrastructuur	37
<i>Ethisch dilemma: Poppen aanbieden: de waardigheid in het gedrang?</i>	40
Categoriaal of gemengd opvangen?	42
<i>Ethisch dilemma: Toepassing van technologische maatregelen</i>	44
1.5 Aandachts- en actiepunten – zorg	44
Fixatie: de ruimtelijke vrijheid ingeperkt	44
Sociale integratie	46

Privacy in de zorg	46
1.6 Reflectievragen	47
■ Verdieping 2: 'Ik wil naar huis!': dwaalgedrag als separatieangst	48
■ Dwarsitem: Voedings- en drankzorg	51
2. Eigenheid (h)erkennen	57
■ Contrastervaring: gelijke monniken-gelijke kappen	57
2.1 Het levensverhaal: wij worden dement zoals wij geleefd hebben	58
2.2 Voorbij de Alzheimerisatie van dementie	61
2.3 De eigenheid van de levensfase	62
2.4 Aandachts- en actiepunten – zorg	65
De 'E'-momentkaart	65
De eigenheid van een generatie	66
Erkenning van de sociale identiteit en de daaraan verbonden rol en waarden	67
Omgaan met depressiviteit en angst	68
De familie als partner	70
2.5 Reflectievragen	72
■ Verdieping 3: De familie als partner?	72
■ Dwarsitem: Palliatieve en overlijdenszorg	75
3. Samen beslissen en handelen	79
■ Contrastervaring: bevoogdende en betuttelende zorg	79
3.1 De mens strevend naar autonomie	80
3.2 Meer dan een filosofisch discours	81
3.3 En apathie dan?	85
3.4 Sturend optreden en plaastvervangend beslissen	86
3.5 Aandachts- en actiepunten – zorg	88
Beginnend bij het dagelijkse leven, op basis van de sterkte van de persoon	88
Betrokkenheid bij de zorgplanning	91
3.6 Aandachts- en actiepunten – organisatie	92
Vroegtijdige zorgplanning	92
Mentorschap en wilsbeschikking	93
3.7 Reflectievragen	94
■ Verdieping 4: Vroegtijdige zorgplanning	95
■ Dwarsitem: Slapen	97

4. Plezier en zin beleven	101
■ Contrastervaring: de tijd doden	101
4.1 Plezierbeleving	101
4.2 Zinbeleving	103
Een brug te ver?	104
4.3 Aandachts- en actiepunten – zorg	104
Einde van de dwang van het hygiënisme	105
Samenhangigheid beleven	106
4.4 Aandachts- en actiepunten – organisatie	106
Een PPZ(S)-plan	106
Humor in de zorg	110
4.5 Reflectievragen	112
■ Verdieping 5: Prettig herinneren	112
■ Verdieping 6: Muziekbeleving	113
■ Verdieping 7: Bewust actief bewegen	114
■ Dwarsitem: Hygiënezorg ... (het dagelijks toilet en/of het bad)	115
5. Eenduidig empathisch toewenden	119
■ Contrastervaring: eeltvorming in de zorg	119
5.1 Eenduidig	120
5.2 Empathisch toewenden	121
5.3 Prudentie en improvisatie	125
5.4 Tegengewicht in de zorg: begrenzen kan	125
5.5 Aandachts- en actiepunten – zorg	126
De valkuil van attractiviteit	126
Het belang van een ADL-omgangsprofiel	126
5.6 Aandachts- en actiepunten – organisatie	128
5.7 Reflectievragen	129
■ Dwarsitem: Mobiliteit	131
6. Communicatie en comfort cultiveren	135
■ Contrastervaring: een basale communicatie en discomfort	135
6.1 Comfort cultiveren bij een wankel fysiek evenwicht	136
6.2 Communicatie bevorderen	138
<i>Ethisch dilemma: Liegen in de zorg</i>	139
6.3 Stilte mag!	140

6.4	Gedrag is ook communicatie	141
6.5	Aandachts- en actiepunten – zorg	144
	Comfort als pijnbestrijding/preventie	144
	Op zoek naar alternatieve communicatie: de cultuur van de aanraking	145
	Een vaste structuur bieden als comfortbeleving	146
	De aanvaarding van de eindigheid van het zorghandelen	147
	Emotionele veiligheid als comfortbeleving	147
6.6	Aandachts- en actiepunten – organisatie	149
	Samen eenzaam in het woon- en zorgcentrum	149
6.7	Reflectievragen	149
■	Verdieping 8: Oorzaken en verklaringen van complex gedrag.	149
■	Dwarsitem: Zorgplanning	153
7.	Toestand evalueren	161
■	Contrastervaring: Standaardzorg voor iedereen	161
7.1	Een wonderlijk brein	161
7.2	De eerste signalen	165
7.3	Beginnende dementie: het bedreigde ik	165
	Aandachts- en actiepunten – zorg	166
	Praat over dementie!	166
	Belang van vroegdiagnostiek en de waarheidsmededeling	168
	<i>Ethisch dilemma: De waarheid vertellen?</i>	168
7.4	Matige dementie: het verdwaalde ik	170
	Aandachts- en actiepunten – zorg	171
	De taal van zintuigactivering	171
7.5	Ernstige dementie	172
	Ethisch dilemma: medische handelingen bij het levenseinde	173
	Aandachts- en actiepunten – zorg	174
	Euthanasie en dementie	174
7.6	Reflectievragen	177
■	Verdieping 9: Zintuigactivering	178
■	Verdieping 10: Gelukzalige onwetendheid of besef	179
■	Verdieping 11: Mixed blessing van medicatie	180
	Afsluiting	182
	Literatuur	186